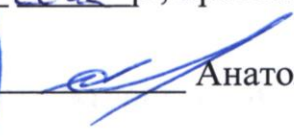

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Затверджено рішенням вченої ради Волинського
національного університету імені Лесі Українки
«24» жовтня 2022 р., протокол № 16

Голова вченої ради

 Анатолій ЦЬОСЬ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНО-НАУКОВУ ЛАБОРАТОРІЮ
КРАЄЗНАВЧИХ, ГЕОГРАФІЧНИХ, КАРТОГРАФІЧНИХ І
ГІДРОЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
КАФЕДРИ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ**

2022 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення визначає основні завдання, структуру, функції, порядок створення та організацію діяльності навчально-наукової лабораторії, обов'язки, права та відповідальність посадових осіб навчально-наукової лабораторії кафедри фізичної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки (далі – навчально-наукова лабораторія), порядок її кадрового забезпечення та функціонування, а також порядок взаємовідносин з іншими структурними підрозділами Волинського національного університету імені Лесі Українки (далі – Університет).

1.2. Навчально-наукова лабораторія є структурним підрозділом кафедри фізичної географії географічного факультету Університету. Безпосереднє керівництво навчально-науковою лабораторією здійснює завідувач кафедри.

1.3. Навчально-наукова лабораторія утворюється та ліквідується на підставі ухвали вченої ради ВНУ імені Лесі України за умови наявності обґрунтування створення підрозділу, проєкту положення про навчально-наукову лабораторію та позитивних рішень кафедри, вченої ради факультету.

1.4. У своїй роботі навчально-наукова лабораторія керується Конституцією України, Законами України, зокрема «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статутом університету, іншими локальними нормативно-правовими актами університету, що стосуються організації діяльності у закладах вищої освіти та розвитку освіти України.

1.5. Діяльність навчально-наукової лабораторії передбачає співпрацю з іншими структурними підрозділами Університету, закладами вищої освіти України, науково-дослідними установами, іншими підприємствами, установами й організаціями, діяльність яких стосується проблематики її діяльності.

1.6. У своїй діяльності навчально-наукова лабораторія підпорядкована і підзвітна декану факультету.

1.7. Зміни та доповнення до Положення затверджуються ректором Університету.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ

Основні завдання навчально-наукової лабораторії:

2.1. Надати навчально-методичне забезпечення для проведення практичних та лабораторних робіт при підготовці:

– **бакалаврів 103 Науки про Землю: нормативні освітні компоненти** – гідрологія, гідробіологія, гідрохімія, гідрографія України, управління водними ресурсами, руслові процеси, гідрохімія Світового океану, водогосподарські розрахунки, гідрогеологія, водні ресурси України, гідроекологічний моніторинг, методи приладних досліджень, раціональне використання та охорона водних ресурсів, географічне моделювання і прогнозування, екологічна безпека, курсова робота з гідрографії України, курсова робота з гідрології, навчальна комплексна природнича практика, навчальна професійно-орієнтована практика, виробнича практика з фаху, переддипломна практика; **вибіркові освітні компоненти** – гідрометрія, гідроекологія, гідрологія річок, гідрологія озер та водосховищ, основи гідротехніки та меліорації, екологічна безпека водокористування, водно-болотні угіддя України, гідрологічні об'єкти ПЗФ, оцінка якості води, водопостачання і водовідведення: гідроекологічні аспекти;

– **бакалаврів 106 Географія: нормативні освітні компоненти** – метеорологія та кліматологія, геоморфологія та палеогеографія, гідрологія, основи раціонального природокористування та охорони природи, ландшафтознавство, ґрунтознавство з основами географії ґрунтів, біогеографія, фізична географія України, географія Волинської області, географічний моніторинг, географічне моделювання і прогнозування, методи прикладних досліджень, рекреаційна географія, навчальна комплексна природнича практика, навчальна професійно-орієнтована практика, переддипломна практика; **вибіркові освітні компоненти** – прикладне ландшафтознавство, заповідна справа, екологічна безпека, охорона атмосфери, охорона водних ресурсів, використання та охорона ґрунтів;

– **магістрів 103 Науки про Землю: нормативні освітні компоненти** просторовий аналіз, водне господарство України, управління природоохороною

діяльністю, виробнича практика з фаху, переддипломна практика; **вибіркові освітні компоненти** – меліоративна географія, глобальні зміни клімату та їх вплив на гідросферу, бальнеологічні ресурси України, управління водокористуванням та якістю вод;

– **магістрів 106 Географія** ОПП Регіональний розвиток і просторове планування: **нормативні освітні компоненти** – методологія і організація наукових досліджень в галузі знань, оцінювання і управління ризиками в природокористуванні, геоекологічне обґрунтування просторового планування, формування екомереж, природно-заповідна справа, обробка і аналіз супутникових знімків;

– **бакалаврів спеціальність 014.07 Середня освіта. (Географія): нормативні освітні компоненти** – метеорологія та кліматологія, геоморфологія та палеогеографія, гідрологія, основи раціонального природокористування та охорони природи, ландшафтознавство, ґрунтознавство з основами біогеографія, фізична географія України.

2.2. Забезпечити відповідні умови для набуття здобувачами освіти вмінь та навичок дослідницької роботи із застосуванням новітніх інноваційних технологій.

2.3. Розширення та підтримання в належному стані матеріально-технічної бази для проведення наукових досліджень викладачами та здобувачами освіти.

2.4. Організувати проведення та координацію досліджень відповідно до плану наукової роботи кафедри фізичної географії та географічного факультету, а також на запит адміністрації Університету та стейкхолдерів.

2.5. Публікувати результати наукових досліджень на конференціях, семінарах, у наукових виданнях та на офіційних сайтах.

2.6. Здійснювати спільно із науково-педагогічними працівниками кафедри фізичної географії внутрішнє та зовнішнє рецензування методичних матеріалів та науково-дослідних проєктів.

2.7. Розробляти річні перспективні плани роботи навчально-наукової лабораторії.

2.8. Проводити аналіз ефективності роботи, складати та подавати звіти про проведену роботу за звітний період структурним підрозділам Університету.

3. СТРУКТУРА, ШТАТ І МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ

3.1. Навчально-наукова лабораторія є структурним підрозділом кафедри фізичної географії географічного факультету Університету.

3.2. Чисельність навчально-допоміжного персоналу навчально-наукової лабораторії визначається штатним розписом Університету.

3.3. Безпосереднє керівництво навчально-науковою лабораторією здійснює завідувач кафедри фізичної географії географічного факультету. Йому підпорядковується навчально-допоміжний персонал. Права та обов'язки навчально-допоміжного персоналу визначаються відповідними посадовими інструкціями.

3.4. Навчально-наукова лабораторія розташовується в приміщенні, яке виділяє їй вчена рада географічного факультету з приміщень, що закріплені за цим факультетом. Лабораторія займає площу 16,24 м², розміщена на шостому поверсі аудиторного корпусу С в аудиторії № 613.

Обладнання:

Системний блок Celeron 2,8 Ghz	1
Системний блок ATX Pentium IV Athlon XP Ready	1
Монітор Samsung SM 943 (19")	1
Монітор Samsung SM 753 DF (X) (17")	1
Принтер HP LJ 1320	1
Принтер Canon LBP - 810	1
Принтер Epson L 300 print (кольоровий)	1
Принтер Canon I-SENSYS LBP 6000B	2
Сканер Mustek Scan Express A3 USB	1
Блок безперебійного живлення Back UPS CS 500	1

Блок безперебійного живлення ДБЖ УРЗ (Mustek Power Must 600 Offline)	1
Ліцензоване програмне забезпечення Windows Vista	1
Портативна акустична система	2
Клавіатура	3
Маніпулятор мишка	3
Фільтр подовжувач	2
Сейф офісний (залізний)	2
Стіл канцелярський одностумбовий	2
Стіл канцелярський двостумбовий	4
Спеціалізований світлостіл для створення макетів карт	1
Шафа офісна	2
Стаціонарний вішак для одягу	1
Стільці офісні м'які	9
Стільці офісні тверді	1
Світильники висячі денного освітлення	2
Люмінесцентні лампи встановлені у висячі світильники денного освітлення	4
Настільні лампи	2

Перелік обладнання може бути змінений у випадку придбання нового або передачі чи списання наявного у встановленому порядку.

4. ФУНКЦІЇ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ

Навчально-наукова лабораторія виконує такі функції:

4.1. Сприяє проведенню практичних занять і лабораторних робіт передбачених навчальними програмами з відповідних освітніх компонентів для здобувачів освіти географічного факультету.

4.2. Сприяє формуванню у здобувачів освіти магістерського рівня із спеціальностей 103 Науки про Землю ОПП Гідрологія та 106 Географія ОПП Фізична географія, а також бакалаврського рівня із спеціальностей 103 Науки про

Землю ОПП Гідрологія та 106 Географія ОПП Географія, навичок організаторської і суспільної роботи.

4.3. Забезпечує впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес.

4.4. Проведення навчальних, організаційно-виховних, методичних, наукових заходів відповідно до плану роботи кафедри фізичної географії та географічного факультету.

4.5. Створює контент для сторінки навчально-наукової лабораторії на сайті географічного факультету.

4.6. Приймає участь у проведенні науково-дослідних робіт кафедрою фізичної географії (із залученням здобувачів освіти) в рамках виконання держбюджетних, госпрозрахункових та грантових програм.

4.7. Сприяє оволодінню здобувачами освіти навичок науково-дослідницької роботи та застосуванню набутих знань на практиці при вивченні нормативних та вибіркового освітніх компонентів за відповідними ОПП, під час підготовки курсових, кваліфікаційних випускних робіт (бакалавр, магістр), а також проведенні власних наукових досліджень.

4.8. Проводить наукові дослідження у галузях географії, гідрології, екології, відповідно до плану наукової роботи кафедри фізичної географії та географічного факультету.

4.9. Сприяє розвитку вміння здобувачів вищої освіти представляти результати власних досліджень.

4.10. Забезпечує проведення географічних, гідроекологічних, картографічних і краєзнавчих досліджень науково-педагогічними працівниками кафедри фізичної географії на запит адміністрації Університету та замовлення інших ЗВО та організацій.

4.11. Організовує та проводить навчальні, організаційно-виховні, методичні, наукові заходи згідно з планом роботи кафедри фізичної географії та географічного факультету.

4.12. Забезпечує підготовку відповідних матеріалів, що стосується напрямків діяльності лабораторії та участь її фахівців у проходженні акредитацій відповідних спеціальностей за окремими ОПП.

5. ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРАВА ПОСАДОВИХ ОСІБ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ

Відповідно до Закону України «Про охорону праці» і « відповідно до Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року № 337, Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого Наказом Міністра освіти і науки України № 733 від 05 липня 2004 року; та інструкції із питань охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу у ВНУ імені Лесі Українки від 04.11.2020 р. № 308-з:

5.1. Викладач:

- відповідає за безпечне проведення навчально-виховного процесу, проводить інструктаж здобувачів освіти на початку навчального року з реєстрацією в журналі обліку навчальних занять. Під час інших видів занять у навчально-науковій лабораторії обов'язковою є реєстрація в журналі встановленої форми відповідно до «Положення про організацію та порядок розслідування нещасних випадків у навчально-виховних закладах»;

- несе особисту відповідальність за збереження життя і здоров'я здобувачів освіти під час навчально-виховного процесу;

- повідомляє керівника навчального закладу про кожен нещасний випадок, організовує надання першої допомоги потерпілому, а за необхідності – спеціалізованої медичної допомоги;

- організовує евакуацію здобувачів освіти із приміщення у разі аварійних ситуацій.

Щоразу перед дослідженнями викладач повинен наголосити на особливостях їх проведення, вказавши на дії, що можуть призвести до нещасних випадків та методи запобігання їм.

5.2. Інженер (лаборант, старший лаборант), який працює під керівництвом викладача, стежить за дотриманням здобувачами освіти правил безпеки праці та гігієни на робочому місці, відповідає за:

- зберігання та підготовку обладнання до лабораторних і практичних робіт;
- наявність протипожежного інвентарю та засобів надання першої медичної допомоги.

5.3. Відповідальність за стан електрообладнання, вентиляції у лабораторії несуть особи, призначені наказом керівника навчального закладу.

Вносити будь-які зміни, знімати або замінювати окремі елементи комунікацій можна тільки з дозволу особи, зазначеної в п. 5.3.

5.4. Завідувач кафедри фізичної географії має право:

- залучати у встановленому порядку фахівців кафедри до проведення досліджень.
- виносити питання, що стосуються роботи навчально-наукової лабораторії, на засідання кафедри фізичної географії і вченої ради географічного факультету.
- здійснювати зв'язок зі структурними підрозділами Університету та іншими організаціями з питань діяльності навчально-наукової лабораторії.

5.5. Декан географічного факультету, завідувач кафедри, навчально-допоміжний персонал кафедри фізичної географії несуть відповідальність:

- за невиконання або неналежне виконання завдань і функцій, покладених на підрозділ;
- за недотримання вимог чинного законодавства та локальних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність навчально-наукової лабораторії ВНУ імені Лесі Українки, а також невиконання вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності.

6. ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ

6.1. Вимоги з охорони праці для навчально-наукової лабораторії визначаються положеннями для лабораторій ВНУ імені Лесі Українки та поширюються на всіх учасників навчально-виховного процесу під час проведення практичних занять з географії, гідрології та екології.

6.2. Положення розроблене на основі державного нормативного акту про охорону праці НПАОП 73.1-1.11-12. «Правила охорони праці під час роботи в хімічних лабораторіях», затвердженого Наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 11.09.2012 р. № 1192 та Наказу ректора ВНУ від 09.12.2020 р. № 377-з «Про затвердження інструкцій з охорони праці» і є основою для розробки інструкції з охорони праці під час проведення практичних занять у лабораторіях ВНУ імені Лесі Українки. Вимоги зазначеної інструкції обов'язкові для всіх, хто працює в лабораторії.

6.3. Відповідно до «Правил охорони праці під час роботи в лабораторіях» професорсько-викладацький склад, навчально-допоміжний персонал і здобувачі вищої освіти проходять інструктаж з охорони праці, з правил надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях у лабораторії.